

सामाजिक सुरक्षा कोष
प्रशासन सेवा, लेखा समूह, पाँचौ तह, लेखापाल पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

खण्ड क - लेखा प्रणाली (५० अङ्क)
(६ प्रश्न × ५ अङ्क र २ प्रश्न × १० अङ्क)

१. योजना तथा बजेट : ५ अङ्क
  - १.१ योजना तर्जुमा प्रकृया र चालु आवधिक योजना
  - १.२ बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन चरण, मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (LMBIS)
  - १.३ एकल खाता कोष प्रणाली (TSA) : अर्थ, उद्देश्य, महत्व तथा सरकारी निकास भूक्तानी प्रकृया
  - १.४ खर्च सम्बन्धी कार्यविधि

२. लेखा प्रणाली तथा लेखांकन प्रणाली : २५ अङ्क
  - २.१ लेखा र लेखा प्रणाली : आधारभूत अवधारणा, सिद्धान्त र महत्व
  - २.२ लेखा अभिलेख तथा लेखापालन: अर्थ र महत्व र परम्परागत प्रचलन
  - २.३ दोहोरो लेखा प्रणाली: परिचय, अर्थ र विशेषताहरू
  - २.४ लेखापालनका उद्देश्यहरू
  - २.५ लेखाका सूचनाको प्रयोगकर्ताहरू
  - २.६ लेखापालनको चक्र प्रकृयाहरू
  - २.७ आर्थिक कारोवार, लेखांकन तथा अभिलेख व्यवस्था
  - २.८ डेबिट र क्रेडिटका नियमहरू
  - २.९ गोश्वारा अभिलेख, प्रारम्भिक अभिलेख पुस्तिका, बैंक नगदी किताब, बजेट खाता, अन्य खाताका प्रकार र नगदी पुस्तिका, सानो नगदी कोष सहितका सहायक खाताहरू
  - २.१० विभिन्न खाताहरू (Ledger) तथा खाता बन्दि
  - २.११ सन्तुलन परिक्षण: महत्व, हिसाब सन्तुलित नहुनाका कारणहरू, लेखा अभिलेखका गलतिहरू र गलति सच्याउने
  - २.१२ हासकट्टी: आवश्यकता र महत्व, हास कट्टिका तरिकाहरू: स्थायी हास प्रणाली र घट्टो हास प्रणाली, हास रकम निर्धारण, फाइदा तथा बेफाईदा
  - २.१३ बैंक हिसाब मिलान: अर्थ, ढाँचा, आवश्यकता मौज्जात फरक पर्नाका कारणहरू, मिलानका तरिकाहरू
  - २.१४ वित्तीय विवरण: अर्थ, महत्व, NFRS सम्बन्धी जानकारी, व्यवसाय तथा उत्पादन खाता, नाफा-नोक्सान खाता, आय व्यय विवरण, वासलात र शेयर धनीहरूको शेयर परिवर्तन विवरण, लेखा नीति तथा टिप्पणी
  - २.१५ समायोजनको गोश्वारा अभिलेखहरू, वासलातका शुरु तथा बन्दी अभिलेखहरू
  - २.१६ अव्यापारीक सामाजिक संघ संस्थाका प्राप्ती र भुक्तानी खाता, आय-व्यय खाता तथा वासलातका अर्थ, महत्व तथा तिनका बुँदाहरू

३. लागत लेखा : १० अङ्क
  - ३.१ लागत लेखाको अर्थ, उद्देश्य, वर्गिकरण, लागत लेखा र वित्तीय लेखा बीच भिन्नता, वित्तीय लेखाका सिमाहरू

सामाजिक सुरक्षा कोष

प्रशासन सेवा, लेखा समूह, पाँचौ तह, लेखापाल पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.२ जिन्सी व्यवस्था: प्रकृया, भण्डार अभिलेख: प्रथम आगमन प्रथम निश्कासन र पछिल्लो आगमन प्रथम निश्कासन विधि अन्तरगत सामाग्री अभिलेख तथा निकासी मूल्य निर्धारण, विभिन्न मौज्दात तहहरू, मितव्ययी खरिद परिमाण आदेश विधि र उपयोग निर्धारण
- ३.३ श्रम लागत अभिलेख : ज्याला भुक्तानी प्रणाली र ज्याला भुक्तानी नियन्त्रण
- ३.४ अप्रत्यक्ष (overhead) लागत लेखा : अर्थ, वर्गिकरण, निर्धारण र बाँडफाँड
- ३.५ विभिन्न लागतका तत्वहरू सहित उत्पादन लागत निर्धारण, ठेक्का लागत तथा मूल्यसूची निर्धारण, लागत लेखा र आर्थिक लेखावाट निर्धारित नाफा नोक्सानको रकम फरक हुनाका कारणहरू

४. नेपाल सरकारको सरकारी लेखा, प्रतिवेदन तथा लेखापरीक्षण : १० अङ्क

- ४.१ सरकारी लेखा प्रणालीको परिचय, विशेषता र उद्देश्यहरू
- ४.२ सरकारी र व्यापारी लेखा प्रणाली बीचको भिन्नता
- ४.३ नेपाल सरकारको (नयाँ) श्रेस्ता प्रणाली विशेषता, महत्व तथा अभिलेख व्यवस्था
- ४.४ बजेट खाता परिचय, आवश्यकता, महत्व, तथा प्रविष्टी विधि
- ४.५ कार्य संचालन स्तरीय कार्यालयको आर्थिक प्रतिवेदन: खर्चको फाँटवारी, पेशकी तथा बैंक हिसाब मिलान विवरण, अन्य मासिक, त्रैमासिक, आवधिक तथा वार्षिक प्रतिवेदन विवरणहरू राजस्व सेस्ता प्रणाली र धरोटी सेस्ता प्रणाली
- ४.६ नेपाल सरकारको लेखा निर्देशिका २०७३
- ४.७ नेपालको आयकर, मुल्य अभिवृद्धि कर, भन्सार तथा अन्तःशुल्क सम्बन्धी व्यवस्थाको सामान्य जानकारी
- ४.८ लेखा परिक्षण: परिचय, महत्व, उद्देश्य, प्रकार, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रणाली, व्यवस्थापन लेखा परीक्षण, नियमितताको लेखा परीक्षण, कार्यमूलक लेखा परीक्षण, वेरुजुका प्रकार तथा वेरुजु फछ्छ्यौट सम्बन्धी जानकारी

खण्ड ख - सामाजिक सुरक्षा र कानूनी व्यवस्था (५० अङ्क)

(६ प्रश्न × ५ अङ्क र २ प्रश्न × १० अङ्क)

५. सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक सुरक्षा कोष : २० अङ्क

- ५.१ सामाजिक सुरक्षाको अर्थ र परिभाषा
- ५.२ सामाजिक सुरक्षाको उद्देश्य, महत्व तथा आवश्यकता
- ५.३ सामाजिक सुरक्षाका आधारभुत अवधारणाहरू
  - ५.३.१ सामाजिक सुरक्षा जालो
  - ५.३.२ अधिकारमा आधारित सामाजिक सुरक्षा
  - ५.३.३ आवश्यकतामा आधारित सामाजिक सुरक्षा
  - ५.३.४ योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा
  - ५.३.५ विस्तृत सामाजिक सुरक्षा प्रणालीको अवधारणा र आवश्यकता
- ५.४ सामाजिक बीमा र सामाजिक सहयोग

सामाजिक सुरक्षा कोष

प्रशासन सेवा, लेखा समूह, पाँचौ तह, लेखापाल पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

५.५ सामाजिक बीमा र निजि बीमाको अवधारणा र तुलना

५.६ सामाजिक सुरक्षा कोष; परिचय, दुरदृष्टि, लक्ष्य, उदेश्य, रणनीति, संगठनात्मक संरचना र सञ्चालित योजनाहरू

६. ऐन कानून सम्बन्धी व्यवस्था : ३० अङ्क

६.१ सामाजिक सुरक्षा कोष (कर्मचारी प्रशासन) विनियमावली, २०७५

६.२ सामाजिक सुरक्षा कोष (आर्थिक प्रशासन) विनियमावली

६.३ योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४

६.४ सामाजिक सुरक्षा ऐन २०७५

६.५ योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा नियमावली, २०७५

६.६ सामाजिक सुरक्षा योजना सञ्चालन कार्यविधि, २०७५

६.७ योगदानकर्ता सापटी निर्देशिका, २०७९

६.८ श्रम ऐन २०७४ तथा श्रम नियमावली २०७५

६.९ रोजगारदाता तथा श्रमिकको सुचीकरणसम्बन्धी कार्यविधि, २०७५

६.१० सामाजिक सुरक्षा कोषको लगानी कार्यविधि, २०७७

६.११ सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४

६.१२ लेखापरीक्षण ऐन, २०७५

६.१३ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९

६.१४ सुशासन ऐन २०६४ तथा नियमावली